

BOTANİK TURİZM BAĞLAMINDA BOTANİK BAHÇESİ KURULUMUNA YÖNELİK PAYDAŞ GÖRÜŞLERİ: GÜMÜŞOVA ÖRNEĞİ*

Canan ÖZGENÇ**
Muammer MESCI***

ÖZET

Bu çalışma, Gümüşova ilçesine bir botanik bahçesinin kurulabilirliğini, botanik turizmi bağlamında değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda yerel yönetim birimlerinden, akademisyenlerden ve yerel halktan oluşan paydaş görüşleri, Gümüşova ilçesine turizm bağlamında bir alternatif sunmak için önem arz etmektedir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile verilere ulaşılmıştır. Bu veriler betimsel analiz ile ortaya konulmuş olup yazıya dökülen paydaş görüşleri araştırmacının anlayacağı şekilde aktarılmıştır. Elde edilen sonuçlarda yerel yönetim birimlerinin, akademisyenlerin ve yerel halkın görüşleri Gümüşova ilçesine bir botanik bahçesinin kurulabileceği yönünde olmuştur. Ayrıca Gümüşova ilçesinin uygun potansiyeli barındırdığı ancak gerekli peyzaj incelemelerinin ve çalışmalarının yapılması gerektiği sonucu ortaya konmuştur. Paydaşların bir grubu ise Gümüşova ilçesinin bazı özelliklerinden dolayı bir botanik bahçesi kurulmak için uygun potansiyele sahip olmadığını, bunun yerine Düzce ilinin merkezini daha uygun gördüklerini ifade etmiştir. Son olarak yerel yönetim birimlerine ve akademisyenlere konu ile ilgili kalan eksikliklerin giderildiği çeşitli araştırmaların yapılması ve literatüre farklı akademik çalışmaların kazandırılması yönünde birtakım önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Botanik Turizm, Botanik Bahçesi, Botanik, Gümüşova.

STAKEHOLDER VIEWS ON THE ESTABLISHMENT OF A BOTANICAL GARDEN IN THE CONTEXT OF BOTANICAL TOURISM: GUMUSOVA EXAMPLE

ABSTRACT

This study aims to evaluate the of establishing a botanical garden in Gümüşova in the context of botanical tourism. In this context, stakeholder opinions consisting of local government units, academicians and local people are important in order to provide an alternative to Gümüşova district in the context of tourism. In this study, data were obtained by semi-structured interview technique using qualitative research method. These data were presented with descriptive analysis and stakeholder opinions were conveyed in a way that the researcher would know. According to the results, the opinions of local government units, academicians and local people were that a botanical garden could be established in Gümüşova district. In addition, it has been shown that Gümüşova district has the appropriate potential but necessary landscaping review and studies should be carried out. A group of stakeholders who think that Gümüşova district does not have the potential to establish a botanical garden due to some features, stated that they see the center of Düzce province appropriate rather than Gümüşova district. At the same time, a number of suggestions have been made to local government departments and academics, such as carrying out various research to address the remaining deficiencies related to the subject, and to introduce different academic studies into the literature.

Keywords: Botanical Tourism, Botanical Garden, Botanic, Gümüşova.

*Bu çalışma, Doç. Dr. Muammer MESCI danışmanlığında yürütülen, Canan ÖZGENÇ' in "Alternatif Turizm Türlerinden Botanik Turizm Bağlamında Botanik Bahçesi Kurulumuna Yönelik Paydaş Görüşleri: Gümüşova Örneği" adlı yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.

**Bilim Uzmanı, Düzce Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm ve Otel İşletmeciliği Anabilim Dalı, e-posta: cananozgenic94@hotmail.com, ORCID No: orcid.org/0000-0002-6861-1217

***Doç. Dr. Düzce Üniversitesi Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu, e-posta: muammermesci@duzce.edu.tr, ORCID No: orcid.org/0000-0002-3053-3954

GİRİŞ

Günümüzde küresel kalkınmayı ve yakınlaşmayı kolaylaştıran turizm, en önemli etkinliklerden biri olarak kabul görmektedir. Kitle turizminden bunalan, kentlerin ve ağır iş yaşamının baskısından kaçan turist ve ziyaretçilerin yöneldiği alternatif turizm, sürdürülebilir turizm akımına ilişkin olarak gitgide trend kazanan bir turizm türü olmaktadır. Özellikle kültür ve doğa turizminin, turizm sektörünün uzandığı alternatifler arasında son senelerde popüler olduğu belirtilmektedir. Alternatif turizmin önemli bir kısmını oluşturan tabii kaynaklara dayalı turizm türlerinden kültür ve doğa turizmi gelirleri, turist sayısının az olmasına karşın, deniz (kıyı) turizmine göre daha yüksek değerler göstermektedir. Bu durum bütün dünyada olduğu gibi Türkiye’de de kültür ve doğa turizmi ile alakalı yatırımların çoğalmasına sebep olmaktadır (Karadeniz ve Sarı, 2018: 741; Özgen, 2010: 1407).

Ülkeler turizm pazarından elde ettikleri payı yükseltebilmek için sundukları turizm ürünlerini çeşitlendirmektedir. Bu, turistlerin geleneksel kitle turizmine yani deniz, kum ve güneşe olan eğilimini azaltmaktadır. Aynı zamanda bu ürün çeşitliliği, özel ilgi alanları ile tabiatla ve kültürel ortamlarda tecrübeler edinilmesine imkân sunmaktadır. Ayrıca sürdürülebilir ilke ile de tabiatı korumayı amaçlayarak kişileri, alternatif turizm etkinliklerine yönlendirmektedir. Bu etkinlikler içerisinde doğa, spor, kamp-karavan, rota, kültür, tarih, dağ, av, agro, yayla, ekoturizm, jeoturizm ve botanik turizm gibi çok çeşitli turizm türleri bulunmaktadır (Alkan, 2018: 1017). Doğaya dayalı turizmde kullanılan arz kaynakları; nispeten “müdahale görmemiş peyzaj, su, bitki örtüsü ve yaban hayatı” gibi tabii kaynaklar kullanılarak yapılan avcılık, yürüyüş, balık avlama, su sporları, dağ bisikleti, golf, kuş vb. yaban hayatı izleme, fotoğrafçılık gibi bütün turizm çeşitlerini kapsamaktadır (Karadeniz ve Sarı, 2018: 742). Bunlara ek olarak, günümüz turistlerinin, daha organik, daha bölgeye ait ürünler tanımak ve bilmek istemesi, gittikleri bölgenin gelenek ve göreneklerini görmek istemesi ve insanlarla iletişime geçmek istemesi gibi beklentilerinin olduğu bilinmektedir. Bu bağlamda ekoturizm ve ekoturizm adı altında bölge ekonomisine katkı sunmak gayesiyle oluşturulan turizm çeşitlerine olan ilginin ve alakanın zamanla arttığı belirtilmektedir (Oktay, 2019: 5). Buna istinaden de Türkiye’deki flora çalışmaları gibi doğaya ve bitkilere dayalı vb. çalışmaların 1994 yılına kadar 5000’e yaklaşmış olduğu belirtilmektedir. Günümüzde bu sayının daha da arttığı bilinmektedir. Ekonomik önemi olan bitkilerin kullanım sahaları çeşitlendikçe, üretimle ilgili paydaşların ve bu grup bitkilere dayalı endüstrinin daha uzun dönemli planlarla düzenlenmesi gerekebilir (Karahana vd., 2015: 14; Sevgi ve Akkemik, 2014: 51).

Bu araştırmada ise botanik turizm bağlamında Gümüşova ilçesine bir botanik bahçesinin kurulabilirliğine yönelik paydaş görüşlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Gümüşova ilçesinin turizme kazandırılması ve bu konuda yapılan çalışmaların yetersiz olması sebebi ile bu çalışma literatüre katkı sağlaması açısından önem arz etmektedir. Bu kapsamda bir botanik bahçesinin oluşturulabilmesi için o bölge ile ilgili gerekli bilgilere ulaşılması ve bir fikir oluşturulması açısından yerel yönetim birimleri, akademisyenler ve yerel halk gibi o bölgede çalışan ve yaşayan grupların görüşlerine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada yerel yönetim birimleri, akademisyenler ve yerel halktan oluşan paydaş görüşleri betimsel analize tabi tutulmuş olup bu görüşler araştırmacı tarafından aktarılmıştır.

I. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

A. Botanik Bahçesi ve Botanik Turizm

Günümüzde kentsel açık ve yeşil sahalar, kişilerin doğa ile yakınlaşma imkânı buldukları alanlar olarak görülmektedir. Bir yönü ile doğanın kent ortamı içerisindeki parçası olarak düşünülen kentsel açık ve yeşil sahaların tasarlanması ve tasarlanmışlık duygusu ile tabii hisleri birlikte barındırması gerekmektedir (Eroğlu vd., 2016: 30). Kentler, çoğunlukla rekreasyon eğlence ve turizm etkinlikleri için merkezi konumda olmaktadır (Aylan ve Şalvarcı, 2018: 50). Modern kentlerde kişinin rahatlayabileceği tabii mekânları oluşturma gereksinimi, tabii yapının azalması ve dağılması sebebiyle giderek artış göstermektedir. Bu bağlamda botanik bahçeleri; bilimsel fonksiyonunun olması, dikkat çekici bitkilendirme tasarımlarının bulunması, bitkiyi muhafaza etmeyi esas alması ve tabiat eğitimine de yarar sağlaması gibi çeşitli yönleriyle kent peyzajının önemli yeşil sahalarından biri olarak hususi bir bahçe sınıfı konumunda yer almaktadır (Köse ve Gül, 2019: 109-110). Biyoçeşitliliği korumak, modern insanlığın en önemli görevlerinden biri olmaktadır. Doğal olmayan koşullardaki bitkileri kurtarmanın bir yolu, botanik bahçelerinde toplamaktır (Saltentye, 2012). Bu bağlamda bahçeler en geniş anlamıyla bitki koleksiyonlarını kapsamaktadır. Botanik kavramı ise daha özel bir anlama sahip olmaktadır (Bennet, 2014).

Fransızca kökenli “botanique” kelimesinden türeyen “botanik” kavramı bitki bilimi anlamına gelmektedir (TDK, 2019). Bu bağlamda botanik bahçeleri çeşitli bilimsel, eğitimsel ve estetik amaçlara hizmet eden bitkilerin toplanması, yetiştirilmesi ve çalışılması için ayrılan bir yer olarak tanımlanmaktadır (Bennet, 2014). Canlı bitkilerin yetiştirilmesi ve teşhiri için bilimsel yöntemlerle botanik bahçeleri kurulmaktadır. Başlangıçta süsleme ve hoş bir görünüm için kurulan botanik bahçelerinin daha sonra bilim ve eğitim için kullanılmaya başlandığı belirtilmektedir. Ayrıca botanik bahçeleri sadece bitkileri göstermekle kalmayarak, aynı zamanda bitki yetiştirme ile ilgili uygulamaları da sergilemekte ve insanlar için

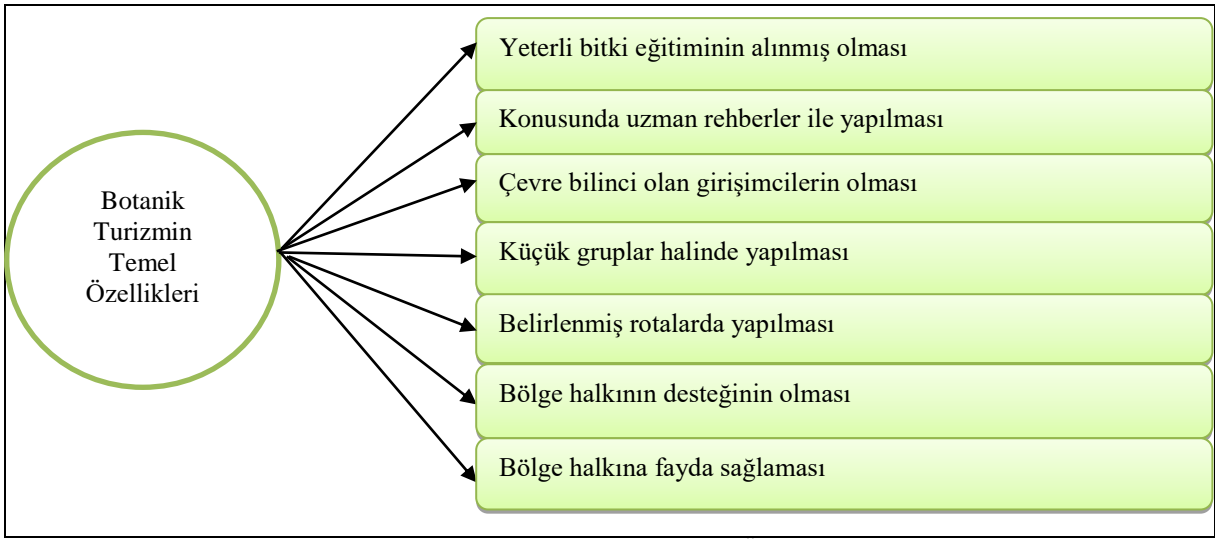
rekreasyon alanı oluşturmaktadır. Dünyanın dört bir yanındaki botanik bahçelerinin geniş bir alanı kapladığı ve kayda değer miktarda bitki türünü içerdiği bilinmektedir (Çelik vd.,2018:689-690). Buna bağlı olarak Türkiye’de bulunan bazı botanik bahçeleri aşağıda ifade edilmektedir (geziseyahat365.com):

- Nezahat Gökyiğit Botanik Bahçesi (Ataşehir/İstanbul),
- Ata Botanik Bahçesi (Yakutiye/Erzurum),
- Bursa Botanik Parkı (Osmangazi/Bursa),
- Karaca Arboretumu (Merkez/Yalova),
- İstanbul Üniversitesi Fen Fakültesi Alfred Heilbronn Botanik Bahçesi (Fatih/İstanbul).

Bunlardan Alfred Heilbronn Botanik Bahçesi, Türkiye’nin ilk botanik bahçesi olması bakımından önem arz etmektedir (geziseyahat365.com, 2019). Botanik bahçeleri, her insanın yaratılışında olduğu gibi, her kültürde ve her nesilde kendilerine gelen taleplere uyum sağlayan ve yıllar içinde gelişen eski bir rekreatif alan olarak belirtilmektedir. Günümüz botanik bahçeleri ise halkın ve bilimsel izleyicilerin eğlence, keşif, koruma ve eğitim için kullandığı farklı alanlar olarak görülmektedir (Colburn, 2012). Türkiye’nin yaklaşık 10.000 bitki türüne sahip olduğu ve yine yaklaşık 3.000 tanesinin endemik bitkileri oluşturduğu bilinmektedir. Sahip olduğu bitki çeşitliliği bakımından ılıman kuşak içerisinde bulunan Türkiye, etrafında bulunan birçok ülkeden ayrı olan özellikleri ile ilgi uyandırmaktadır. Birçok ülkede, Türkiye’deki kadar bitki çeşitliliği olmasa da bitkilere Türkiye’den daha fazla önem verilmektedir. Türkiye’nin botanik turizm açısından gelişime açık bir ülke olduğu belirtilmektedir (Ateş vd., 2016: 22-24; Avcı, 2005: 28).

Türkiye, coğrafi konumu gereği olarak çok zengin flora türleri içermektedir. Buna istinaden ülke florasının zenginliğinin ve ilgi çekici olmasının birtakım fiziki ve floristik sebepleri bulunmaktadır. Türkiye’nin ekolojik özellikleri incelendiğinde floranın böylesine zengin olmasının sebepleri arasında; iklimsel çeşitliliğe sahip olması, topoğrafik, jeolojik ve jeomorfolojik çeşitliliklerinin olması, 0-5000 metre aralığında farklılık gösteren rakım ayrımının olması ve üç ayrı bitki coğrafyası bölgesinin birleştiği alanda olması yer almaktadır (Özgen, 2010: 1427; Özgişi vd., 2017: 64-65). Botanik turizm, alternatif bir turizm çeşidi olarak özünü tabiatın flora zenginliğinden alan, tabiatı zarara uğratmadan uygulanabilen ve bunu amaç edinen doğaseverlerin tüm sene süresince gerçekleştirebildiği bir turizm çeşidi olmaktadır (Akkuş ve Akkuş, 2016: 110). Aynı zamanda botanik bahçeleri, tabiat tarihi incelemelerinin gerçekleştirildiği ve felsefi fikirlerin geliştirildiği peyzaj müzeleri olarak bilinmektedir. Kişilerin botanik bahçelerini istirahat etme, yürüyüş yapma ve koşu yapma

alanı olarak kullandığı da ifade edilmektedir (Özçelik vd., 2006: 373). Günübürlük geziler, doğa yürüyüşleri ve piknikler ile başlayıp, doğayı tanımak, gördüğü bitkileri incelemek olarak bilinen botanik turizm yeşil ile bütünleşerek tabiattan alacağı bir bitkiyi kendi yaşamına katma etkinliklerinin bütünüdür (geziseyahat365.com, 2019). Bu bağlamda bitkileri coğrafi yaşam sahalarında gözlemlene, anlamlandırma ve açıklama etkinliği olarak ilgi ve yüksek koruma bilincine gerek duyulmaktadır (Dilaver, 2017: 558). Tabii ortamları bularak muhafaza etmek, ileriki jenerasyona yaşanabilir bir çevre ve el değmemiş zengin bir biyolojik çeşitlilik mirası bırakmak için de hususi bir öneme sahip olabilmektedir (geziseyahat365.com, 2019). Botanik turizminin temel özellikleri aşağıda gösterilmektedir (Dilaver, 2017: 558):

Şekil 1: Botanik Turizmin Temel Özellikleri

Ayrıca botanik bahçelerinden hususi-umumi maksatlı olarak ve kişisel-toplumsal olarak botanikçiler, zoologlar, bahçıvanlar, öğretim elemanları çevre korumacılar, öğretmenler, öğrenciler, iş insanları, çiftçiler, sanayiciler, fotoğrafçılar, peyzaj mimarları, ressamlar, doğaseverler ve bütün bitki meraklılarının faydalandığı bilinmektedir (Özçelik vd., 2006: 373). Bu bağlamda botanik turizmi, dünyadaki farklı bitki türlerini, coğrafi özellikleri bakımından incelemek üzere oluşturulan bir turizm türü olarak tanımlanmaktadır. Botanik turizmde ülkeyi birbirinden farklı kılan en önemli özelliklerin de endemik ve çeşitli bitkilerden oluşması olduğu ifade edilmektedir (Ateş vd., 2016: 22). Bitki gözlemciliği olarak da nitelendirilen, tabiata ilişkin bir turizm türü olan ve eko turizm boyutunda yer alan botanik turizm son senelerde popüler olarak artış göstermektedir. Rakamlar açık bir şekilde belli olmasa bile dünyada ve Türkiye’de bu turizm faaliyetini gerçekleştirenlerin sayısındaki yükselişler dikkat çekmektedir (Sayılan, 2008: 477). Yalnız botanik turizmi faaliyetine ilişkin kısıtlı sayıdaki uygulamada daha çok yabancı turistlerin ziyaretçi olarak bulunduğu ifade

edilirken bu turizmin özellikle yerli turistler için Türkiye’de çok yeni bir konu olduğu belirtilmektedir (Dilaver, 2017: 558).

III. YÖNTEM

Bu çalışma nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Araştırılan konunun ilgili kişilerin bakış açısından görülebilmesi, bu bakış açılarını karşılaştıran sosyal yapının ve aşamaların ortaya konulmasına olanak tanınması nitel araştırma yöntemlerinin üstün yönleri olarak ifade edilmektedir (Yıldırım, 1999: 10). Bu yöntemin tercih edilme sebebi ise botanik turizm bağlamında Gümüşova ilçesinde kurulabilecek olan botanik bahçesine yönelik ilgili paydaş görüşlerinin alınması ve ilçedeki potansiyelin belirlenmesidir. Denzin ve Lincoln’a (1994: 15) göre; nitel araştırma yöntemi “belirli bir nokta üzerinde odaklanmada çok metotlu; araştırma problemine yorumlamacı yaklaşımı benimseyen bir yöntem” olarak ifade edilmektedir (Coşkun vd., 2015: 303). Çalışmada veriler görüşme tekniği kullanılarak elde edilmiştir. Detay bilgiye ulaşmayı sağlayan görüşme tekniği temel olarak nitel araştırmaların farklı ölçek yapılarında kullanılabilen önemli nitel veri toplama araçlarından olmaktadır (Mil, 2007: 3). Görüşme tekniği kendi içinde yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış olmak üzere 3 türe ayrılmaktadır. Yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinde aynı yapılandırılmış görüşmelerde olduğu gibi daha önceden belirlenmiş sorular bulunmaktadır. Soruların belirli bir sırayı izlemediği, daha önceden belirlenmeyen ek soruların da yöneltebildiği ve daha esnek bir yapıya sahip olduğu belirtilmektedir (Bilim, 2007: 30-31). İlgili kişilerin araştırma konusuna ilişkin görüşlerini almak için yarı yapılandırılmış görüşme tekniği seçilmiştir.

A. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evrenini Gümüşova ilçesinde ikamet eden yerel halk oluşturmaktadır. Araştırmanın çalışma grubunun belirlenmesinde kolayda örnekleme tekniği kullanılmıştır. Oldukça yaygın olarak kullanılan bu teknikte esas, araştırma sorusuna cevap veren herkesin örneğe dâhil edilmesidir. Denek bulma işlemi arzu edilen örnek büyüklüğüne ulaşıncaya kadar devam etmektedir. Ancak elde edilen bulguların geneli temsil ettiğini iddia etmemek gerekir (Coşkun vd., 2015: 142). Bu örneklemin tercih edilme sebebi ise Gümüşova ilçesinde araştırma sorusuna cevap verebilecek herkesin çalışmaya dâhil edilmesidir. Buna bağlı olarak da botanik turizm bağlamında Gümüşova ilçesinde kurulabilecek olan botanik bahçesine yönelik görüşlerin elde edilmesi için 10 yerel yönetim birimi, 3 akademisyen ve 6 yerel halk olmak üzere 19 katılımcı ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler katılımcıların uygun gördükleri saatlerde ve 28.12.2018-18.02.2019 tarihleri arasında sağlanmıştır. Ayrıca araştırmanın geçerlilik ve güvenilirliği de mülakatta katılımcıların verdiği cevapların birbiriyle

tutarlı olup olmadığını kontrol etmeye yarayacak benzer içerikteki soruların yöneltilmesi ve katılımcıların verdiği cevapların kendileri tarafından onaylanması ile sağlanmıştır. Bu bağlamda araştırma sonuçlarının doğruluğunu konu edinmesi “geçerlilik” araştırma sonuçlarının tekrar edilebilirliği ile ilgili olması da güvenilirlik olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek, 2005: 255).

B. Veri Toplama Aracı

Bu çalışmada nitel veri toplama araçlarından yarı yapılandırılmış görüşme tekniği kapsamında oluşturulan açık uçlu görüşme formu kullanılmıştır. Görüşme sırasında katılımcı cevaplarının net olması için benzer sorular sorularak geçerlilik, katılımcıların kendileri tarafından doğrulanan cevaplarla da güvenilirlik sağlanmıştır. Elde edilen cevaplar, katılımcı isteğine göre sözlü (ses kayıt cihazları) ya da yazılı dokümanlar ile aktarılmıştır. Bu kapsamda yapılan görüşmeler 15-45 dakika arası bir sürede gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin geneli katılımcıların çalışmış oldukları birimlerde ve yaşamış oldukları Gümüşova ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Randevu tarihindeki hava şartlarından dolayı yüz yüze görüşme gerçekleştirilemeyen 4 katılımcı ile de e-posta ve telefon üzerinden görüşme sağlanmıştır.

Çalışma kapsamında görüşme için hazırlanan görüşme soruları botanik bahçesi ve botanik turizm konularında yapılmış olan literatür taraması doğrultusunda oluşturulmuş olup araştırmanın yürütülmesinde danışmanlık yapan uzman bir akademisyen tarafından değerlendirilerek son halini almıştır. Paydaşlara yöneltilen bu sorular botanik turizm bağlamında Gümüşova ilçesine bir botanik bahçesinin kurulup kurulamayacağına yönelik cevap aramak şeklinde olmuştur. Görüşme kapsamında hazırlanan sorular şu şekildedir;

Tablo 1: Yerel Yönetim Birimlerine, Akademisyenlere ve Yerel Halka Yöneltilen Görüşme Soruları

1-Düzce ili botanik bahçesi kurmak için yeterli potansiyel taşıyor mu?
2-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulabilir mi? Kurulacak olursa nereye kurulabilir? (Fizibilite çalışması) Bu bahçenin kullanım amaçları neler olabilir?
3-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, ziyaretçilere sunulacak olan endemik bitkiler neler olabilir? Ayrıca Gümüşova ilçesine ait sunulabilecek endemik bitki var mıdır? Varsa bu bitkiler hangileridir?
4-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa ziyaretçiler için bitkiler hakkındaki bilgilendirme araçları neler olabilir?
5-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa hangi yaş gruplarına hitap edebilir?
6-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa avantajları ve dezavantajları neler olabilir?
7-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, botanik bahçesi ve oluşturulduğu bölge ile ilgili tanıtım (reklam) çalışmaları neler olabilir?
8-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, kurulan botanik bahçesi bağlamında uygulanacak bilimsel faaliyetler neler olabilir?
9-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, bu bahçenin ziyaretçilerine tanıtım ve hatıra amaçlı sunulacak olan hediyelik eşyalar neler olabilir?
10-Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, bölgenin turizmüne katkıları neler olabilir?

11-Gümüşova'da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, turizm kapsamında bahçe etrafına kurulacak olan tesisler neler olabilir?
12-Gümüşova'da bir botanik bahçesi kurulacak olsa turizm kapsamında düzenlenecek olan faaliyetlerde, ziyaretçilerin katılacağı aktiviteler neler olabilir?
13-Gümüşova'da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, bu bahçenin bölgeye ekonomik yönden faydaları neler olabilir?
14-Gümüşova'da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bölgenin kalkınmasına ne gibi bir katkı sağlayabilir?
15-Gümüşova'da bir botanik bahçesi kurulacak olsa sosyal sorumluluk projesine sağlayacağı katkılar neler olabilir?

C. Veri Analizi

Araştırma verilerinin analizi sürecinde yerel yönetim birimleri, akademisyenler ve yerel halktan elde edilen bulguları düzenlemek ve okuyucuya sunmak için betimsel analiz yöntemi kullanılmıştır. “Elde edilen verilerin daha önceden belirlenen başlıklar altında özetlenip yorumlanmasıyla” betimsel analiz elde edilmiş olur (Coşkun vd., 2015: 324). Veriler araştırma soruları çerçevesinde sistemli ve açık bir şekilde betimlenmiştir. Sonrasında bu betimlemeler açıklanarak ve yorumlanarak belirli sonuçlara ulaşılması sağlanmıştır.

IV. BULGULAR

Gümüşova'da yerel yönetim birimleri, akademisyenler ve yerel halktan oluşan katılımcılar ile görüşme yapılmıştır. Bu katılımcılara ait demografik özellikler belirlenmiştir. Demografik bilgiler; cinsiyet, yaş, medeni durum ve eğitim durumlarını kapsamaktadır. Bu bağlamda araştırmaya dâhil edilen 19 katılımcıya ait bilgiler Tablo 2’de yer almaktadır:

Tablo 2: Katılımcılara Ait Demografik Bilgiler

Katılımcılar	Cinsiyet	Yaş	Medeni Durum	Eğitim Durumu
1.Katılımcı	Erkek	58	Evli	Ortaokul
2.Katılımcı	Erkek	35	Evli	Doktora
3.Katılımcı	Erkek	37	Evli	Doktora
4.Katılımcı	Kadın	39	Bekâr	Lisans
5.Katılımcı	Erkek	58	Evli	Lisans
6.Katılımcı	Erkek	53	Evli	Lisans
7.Katılımcı	Kadın	27	Bekâr	Yüksek Lisans
8.Katılımcı	Erkek	40	Evli	Yüksek Lisans
9.Katılımcı	Erkek	35	Evli	Doktora
10.Katılımcı	Kadın	32	Evli	Lisans
11.Katılımcı	Erkek	54	Evli	Lisans
12.Katılımcı	Erkek	48	Evli	Lisans
13.Katılımcı	Erkek	49	Evli	Lisans
14.Katılımcı	Erkek	45	Evli	Lisans
15.Katılımcı	Kadın	23	Bekâr	Yüksek Lisans
16.Katılımcı	Kadın	22	Bekâr	Lisans
17.Katılımcı	Kadın	31	Evli	Lisans
18.Katılımcı	Erkek	36	Evli	Ön Lisans
19.Katılımcı	Erkek	28	Bekâr	Ön Lisans

Bu bilgiler doğrultusunda Tablo 2 incelendiğinde araştırma katılımcılarından 13'ünün erkek, 6'sının ise kadın olduğu ve yaşlarının 22 ile 58 yaş aralığında değiştiği görülmektedir. Medeni durumlarında 14 katılımcının evli, 5 katılımcının da bekâr olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Eğitim durumlarında ise 18 katılımcının üniversite eğitim seviyesine sahip olduğu belirlenirken 3'ünün doktora, 3'ünün de yüksek lisans, 10'unun lisans ve 2'sinin de ön lisans mezunu olduğu görülmektedir. Kalan 1 katılımcının ise ortaokul mezunu olduğu sonucuna ulaşılmaktadır. Yerel yönetim birimlerinin, akademisyenlerin ve yerel halkın yarı yapılandırılmış görüşme sorularına verdikleri yanıtlar aşağıdaki gibidir:

1.Düzce İlinin Bir Botanik Bahçesi Kurabilmek İçin Yeterli Potansiyel Taşıyıp Taşımadığına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında araştırmaya katılan katılımcılara, “*Düzce ili bir botanik bahçesi kurabilmek için yeterli potansiyel taşıyor mu?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Düzce ilinin botanik bahçesi potansiyeline ilişkin olarak katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*doğa güzelliğinin olması, coğrafi yapısı ve konumu gereği avantajlı bir bölge olması, iklim koşulları gereği yağış potansiyelinin fazla olması, bitki çeşitliliğinin olması, iyi bir tarım arazisine sahip olması ve endemik bitki türlerinin fazla olması*” gibi sebeplerden dolayı taşıdığı yönünde olmuştur. 1 katılımcı ise; “*düzenli ve sistemli bir şekilde yapılacak bir alanın olmaması ve bahçe için yeterli peyzaj bilgisine ihtiyaç duyulmaması*” gibi sebeplerden dolayı taşımadığına yönelik görüş belirtmiştir.

2.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulup Kurulamayacağı, Kurulacak Olursa Nereye Kurulabileceği ve Bu Bahçenin Kullanım Amaçlarının Neler Olabileceğine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulabilir mi? kurulacak olursa nereye kurulabilir? ve bu bahçenin kullanım amaçları neler olabilir?*”, şeklinde araştırma soruları yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bir botanik bahçesinin kurulup kurulamayacağı sorusuna ilişkin olarak 14 katılımcının oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*kamuya ve hazineye ait her açıdan elverişli olan birçok alanın bulunması, yol üzerinde olan bir ilçe olması yönünde avantajlı olması ve kişilerin değişik türde bitkilere ihtiyacının olması*” gibi sebeplerden dolayı kurulabileceği yönünde olmuştur. 5 katılımcı ise; “*alansal olarak yamaç bölgede kurulu olması, arazi olarak uygun olmaması, ilçenin potansiyeli ve konumu açısından uygun olmaması, küçük olduğu için yeterli potansiyeli taşıyamaması ve gelişmiş bir yer olmaması*” gibi sebeplerden dolayı kurulamayacağına yönelik görüş belirtmiştir.

Kurulacak olursa nereye kurulabileceği sorusuna ilişkin olarak 14 katılımcının oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; *“Hacılar mahallesine, Kışla mahallesine, Yeşil Yayla köyüne, ilçe merkezine ya da köylerinde bulunan uygun bir alana, dağ yamaçlarının bitiminde olan ormanlık bir alana ve yol kenarında bulunan uygun bir alana”* gibi alanlara kurulabileceği yönünde olmuştur. 5 katılımcı ise; *“Düzce merkeze”* kurulabileceğine yönelik görüş belirtmiştir.

Kullanım amaçlarının neler olabileceği sorusuna ilişkin olarak katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; *“turizm boyutunda farklılık oluşturacağı, spor faaliyetlerinin yapılacağı, çeşitli eğitimlerin verileceği, sosyal aktivitelerin gerçekleştirileceği, doğayı tanıma olanağının sağlanacağı, bilimsel araştırmaların yapılacağı, tıp bilimi boyutunda çeşitli araştırmaların yapılmasına ve tedavi yöntemlerinin bulunmasına aracı olacağı ve organik bahçe olarak kullanılacağı”* gibi kullanım amaçlarının olabileceği yönünde olmuştur.

3.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Ziyaretçilerine Sunacağı Endemik Bitkilere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, *“Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa ziyaretçilerine sunacağı endemik bitkiler neler olabilir?”*, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin olarak 15 katılımcının oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; *“yerel bitkiler, Karadeniz bölgesi bitkileri, süs bitkileri, kestane, fındık, şifalı bitkiler, pelemir otu, ısırgan otu, bal kabağı, peygamber çiçeği, horozgözü, Batı Karadeniz çiçeği, gelinparmağı, dağ sümbülü ve çınar ağacı”* gibi bitkilerin sunulabileceği yönünde olmuştur. 3 katılımcı da; *“bu konuda bilgi sahibi olmadıklarını”* ifade etmiştir. 1 katılımcı ise; *“bölgede endemik bitki olduğunu düşünmediğine”* yönelik görüş belirtmiştir.

4.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Bu Bahçede Bulunacak Bitkiler Hakkındaki Bilgilendirme Araçlarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, *“Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa ziyaretçiler için bitkiler hakkındaki bilgilendirme araçları neler olabilir?”*, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; *“tanıtım levhaları, rehberler, internet, mobil uygulamalar, led ekranlar, sosyal medya, tanıtım cd’leri, görsel-ışitsel panolar, sesli anlatım sistemleri, QR kodlama sistemi, çeşitli kartvizitler, numune bitkiler, tanıtım amaçlı toplantılar ve yönlendirici levhalar”* gibi bilgilendirme araçlarının olabileceği yönünde olmuştur.

5.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Hangi Yaş Gruplarına Hitap Edebileceğine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa hangi yaş gruplarına hitap edebilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*8-80 yaş arası kitleye, her yaş grubuna, orta yaş grubuna, 25-40 yaş arası kitleye, 15-60 yaş arası kitleye, genç kesime, 40-70 yaş arası kitleye ve yaşlı kesime*” hitap edebileceği yönünde olmuştur.

6.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Avantajlarının ve Dezavantajlarının Neler Olabileceğine İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa avantajları ve dezavantajları neler olabilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bir botanik bahçesinin kurulabilecek olması kapsamında avantajlarının neler olabileceği sorusuna ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*mükemmel bir turizm potansiyeli oluşturması, bilinmeyen birçok bitki hakkında bilinçlenmeye katkı sağlaması, bulunduğu bölgeyi özgünleştirmesi, botanik turizm kapsamında ülkeye ve bölgeye gelir sağlaması, ulaşımının kolay olması sebebiyle ziyaretçi sayısının fazla olması, farklı aktiviteler için alternatif oluşturması, psikolojik olarak rahatlatması, tıp biliminde doğal bitki ilaçlarıyla tedavinin sağlanması, bulunduğu bölgeye istihdam olanağı sağlaması, bölgedeki bitki çeşitliliğinin korunması ve bölgenin gelişimine katkı sağlaması*” gibi avantajlarının olabileceği yönünde olmuştur.

Bir botanik bahçesinin kurulabilecek olması kapsamında dezavantajlarının neler olabileceği sorusuna ilişkin 14 katılımcının oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*hiçbir dezavantajının olmayacağı*” yönünde olmuştur. 5 katılımcı ise; *bahçe bakımının bilinçsiz yapılması sonucunda maddi-manevi kayıp olması, çalıştırılacak personelin bulunması hususunda kalifiyeli elemana ihtiyaç duyulması, bahçe bakımının zor olması, düşük nüfusa sahip bir il olduğu için ziyaretçi sayısının az olması ve E5 Karayolu’na yakın bir botanik bahçe yapımına uygun bölgenin temininin zor olması*” gibi dezavantajlarının olabileceği yönünde görüş belirtmiştir.

7.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Bu Bahçe ve Oluşturulduğu Bölge ile İlgili Tanıtım (Reklam) Çalışmalarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bu bahçe ve oluşturulduğu bölge ile ilgili tanıtım (reklam) çalışmaları neler olabilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*Facebook, Twitter, Instagram gibi sosyal medya ağlarında açılan sayfalar, dergiler, billboardlar, sponsorlu tanıtımlar, kamu spotları, reklam filmleri, internet tanıtımları, Kültür ve Turizm Bakanlığı ile eşdeğerli şekilde yapılan tanıtımlar, tanıtıcı kitaplar ya da tanıtıcı broşürler, afişler, dev ekranlı görseller, yerel basın haberleri, gazeteler ve tanıtım ofisleri*” gibi tanıtım çalışmalarının olabileceği yönünde olmuştur.

8.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Botanik Bahçesinde Uygulanacak Olan Bilimsel Faaliyetlere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa, kurulan botanik bahçesi bağlamında uygulanacak olan bilimsel faaliyetler neler olabilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*ilgili kongrelerle ve sempozyumlarla bitkiler hakkındaki bilgilendirmelerin yapılması, birebir uygulamalı bilimsel eğitimlerin verilmesi, üretimi sağlanmaya çalışılan bitkiler için bahçeye araştırma merkezinin kurulması, tıp alanında alternatif tıp üzerine bilimsel çalışmaların gerçekleştirilmesi, çalıştay ve tanıtım-sergi günleri gibi eğitici bilimsel faaliyetlerin yapılması, eğitim amaçlı gezilerin düzenlenmesi, bilimsel fuarların düzenlenmesi ve üniversite bölüm deneylerinin kurulan laboratuvar ortamında gerçekleştirilmesi*” gibi bilimsel faaliyetlerin olabileceği yönünde olmuştur.

9.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Ziyaretçilerine Tanıtım veya Hatıra Amaçlı Sunacağı Hediyeelik Eşyalara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bu bahçenin ziyaretçilerine tanıtım veya hatıra amaçlı sunacağı hediyeelik eşyalar neler olabilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*İpek böceği ya da kelebek figürleri, kartpostallar, buzdolabı magnetleri, sukkulentler, araç logoları, fındık paketleri, bitki çayları, broşürler, bitki minyatürleri, anahtarlıklar, yerel ürünlerle ilgili minyatürler, kalemler, ofis masaüstü aksesuarları, ahşap ürünler, tohum kalemler ve tanıtım cd’leri*” gibi hediyeelik eşyaların olabileceği yönünde olmuştur.

10.Gümüşova'da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Bölge Turizmine Oluşturacağı Katkılarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bölgenin turizmine oluşturacağı katkılar neler olabilir?”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “bölgeye turist çekebilmek için mühim bir sebep oluşturacak olması, kültür turizmi boyutunda uzun vadede katkı sağlayacak olması, bölgede yapılacak olan turizm sempozyumlarıyla entegre edilebilecek olması, katma değer açısından önem arz edecek olması, bitkilerin tedavi amaçlı, sağlık turizmi boyutunda katkı sağlayacak olması, turizme olan deniz-kum-güneş bakış açısını değiştirebilecek olması, doğa turizmine katkı sağlayacak olması, her yaş grubuna hitap edebilecek bir turizm potansiyelini oluşturacak olması, bölgede her yönden kalkınma sağlayacak olması ve turizm boyutunda yeni bir alternatif oluşturacak olması” gibi katkılarının olabileceği yönünde olmuştur. 1 katılımcı ise; “bulunduğu konum sebebi ile bölgedeki turizm potansiyeline sınırlı bir şekilde katkı sağlayacak olması” şeklinde görüş belirtmiştir.

11.Gümüşova'da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Turizm Boyutuyla Bahçe Etrafına Kurulacak Olan Tesislere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa turizm kapsamında bahçe etrafına kurulacak olan tesisler neler olabilir?”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “trafik eğitim pistleri, dinlenme tesisleri (çay bahçesi vb.), yiyecek-içecek işletmeleri (yöresel), kapalı tesisler (düğün, nişan vb.), toplantı salonları(yerel yönetim vb.), küçük işletmeler (hediyeelik eşya vb.), aktivite alanları (spor vb.), çeşitli uygulama atölyeleri, aktarlar, hayvanat bahçesi, oyun parkları, sergi alanları (bitki örnekleri vb.), tasarım alanları (amfi-tiyatro), ibadet amaçlı cami ya da mescitler, konaklama tesisleri (otel-motel vb.), hobi bahçeleri, deneme bahçeleri ve atölyeler (doğal ilaç vb.)” gibi tesislerin olabileceği yönünde olmuştur.

12.Gümüşova'da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Turizm Boyutuyla Düzenlenecek Olan Faaliyetlerde Ziyaretçilerin Katılacağı Aktivitelere İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa turizm kapsamında düzenlenecek olan faaliyetlerde ziyaretçilerin katılacağı aktiviteler neler olabilir?”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*ata binme, eğitici-öğretici geziler gerçekleştirme, tiyatro ya da sinevizyon gösterilerine katılma, doğa fotoğrafçılığı yapma, bahçivanlık ya da teraryum yapımı gibi eğitici seminerlere katılma, rafting ya da off-road etkinliklerine katılma, doğa yürüyüşü (trekking) yapma, ot festivalleri gibi benzer festivallere katılma, piknik yapma, ekim-dikim uygulamalarına katılma, şelale-yayla gibi gezi turlarına katılma, ATV ve bisiklet turlarına katılma*” gibi aktivitelerin olabileceği yönünde olmuştur.

13.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Bölgeye Ekonomik Yönden Sağlayacağı Faydalara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bu bahçenin bölgeye ekonomik yönden sağlayacağı faydalar neler olabilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilecek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*en az 100 farklı aileye katkı sağlayacak olması, bölgenin servisçisine kadar herkesin kazanacak olması, yiyecek-içecek sektörünün fayda-kar sağlayacak olması, ulaşım sektörünün fayda-kar sağlayacak olması, günlük girdi sayısına bağlı olarak ekonomik girdi sağlayacak olması, yeni istihdam alanları oluşturacak olması, çeşitli alım-satım faaliyetlerinin gerçekleştirilecek olması, ücretli eğitimlerin gerçekleştirilebilecek olması, bölgeye alternatiflik katarak hareketlilik getirebilecek olması, turizm potansiyeline bağlı olarak ticari hareketliliğin artacak olması ve alınacak giriş ücretlerinin belirli alanlarda kullanılabilir olması*” gibi ekonomik faydalarının olabileceği yönünde olmuştur.

14.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Bölgenin Kalkınmasına Sağlayacağı Katkılarına İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “*Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bölgenin kalkınmasına sağlayacağı katkılar neler olabilir?*”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilecek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*bölge nüfusunun artacak olması, bitkiler ve bahçe hakkındaki kültürün oluşacak olması, bölgenin kalkınmasında gelişmişlik düzeyinin artacak olması, turizme canlılık ve hareketlilik getirecek bir alan oluşturacak olması, bahçede üretilen ürünlerin satışının yapılması, ekonominin gelişmesiyle insanların refah seviyesinin de artacak olması, ulaşım bakımından uğrak bir bölge olması sebebiyle tanıtıma fayda sağlayacak olması, insanların gezerek-görerek kültürleneceği bir bölge olması, sosyal bir ihtiyaç olarak değerlendirilecek olması,*

botanik bahçesine gelen ziyaretçilerin bölgenin ismini duyurarak tanınmasını sağlayacak olması ve her açıdan farklı deneyimler sunacak olması” gibi katkılarının olabileceği yönünde olmuştur.

15.Gümüşova’da Bir Botanik Bahçesinin Kurulabilecek Olması Kapsamında Sosyal Sorumluluk Projesine Sağlayacağı Katkılara İlişkin Bulgular

Bu başlık altında katılımcılara, “Gümüşova’da bir botanik bahçesi kurulacak olsa bu bahçenin sosyal sorumluluk projesine sağlayacağı katkılar neler olabilir?”, şeklinde araştırma sorusu yöneltilerek düşünceleri ifade edilmiştir.

Bu soruya ilişkin katılımcıların oluşturduğu görüşlerin çoğunluğu; “*tema gibi vakıflar aracılığıyla gerekli bilincin oluşturulacak olması, büyük-küçük herkesin çevresindeki güzelliklere farklı bakış açılarıyla yaklaşacak olması, öğrenciler için bu bahçede çeşitli eğitimlerin verilecek olması, engelli bireylere istihdam alanı oluşturacak olması, ziyaretçilere duyarlılık bilincini aşılacak olması, yetimhane ya da huzur evleri gibi belirli kurumlardaki kişilere farklı bir deneyim sunacak olması, ziyaretçiler üzerinde psikolojik ve fiziksel rahatlama oluşturacak olması, çevreye örnek olup rol model olarak kullanılacak olması, genç nesle yeni iş imkânları sunacak olması ve kamu cezası alan mahkûmlar için istihdam alanı oluşturarak çevreye insan kazandıracak olması” gibi katkılarının olabileceği yönünde olmuştur.*

SONUÇ VE ÖNERİLER

Turistlerin turizmdeki tercihlerinin ve motivasyonunun sürekli olarak değiştiği bilinmektedir. Temiz havanın, güzel manzaranın, geleneksel ürünlerin yanı sıra modern tarım ürünlerinin tadını çıkarmak gibi belirli hususlar çerçevesinde seyahat etme eğilimi hızlı bir artış göstermektedir. Güzel manzara ve temiz havaya ek olarak, çeşitli tarlalar, bahçeler ve araziler geniş bir eğitim alanı olarak görülmektedir (Utama, 2015). Bu bağlamda botanik turizm kapsamında değerlendirilen botanik bahçeleri de turistlere sunulan bir aktivite alanı olarak bilinmektedir. Ancak botanik turizm bağlamında botanik bahçelerinin değerlendirilmesi konusunda yapılan çalışmaların ve araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Botanik turizm ile ilgili mevcut literatürde sınırlı sayıdaki çalışmalardan biri olan Öztürk (2016)’ün “Güzelyurt Florası (Aksaray) ve Botanik Turizmine Katkıları” adlı tez çalışmasında, botanik turizminin diğer alternatif turizm çeşitleri ile ilişkisinin incelendiği görülmektedir. Buna karşın botanik bahçesinin oluşturulması bağlamında herhangi bir gerçekleştirilmiş incelemeye rastlanılmamıştır.

Farklı bir çalışma olan Irmak ve Yılmaz (2011)’in yapmış olduğu “Flora Turizmine Bakış Açısının Anketlerle Belirlenmesi” adlı makale çalışmasında ise botanik turizm genel

bakışın nicel araştırma yöntemi ile incelendiği görülmektedir. Elde edilen bulgularda flora turizmi ile ilgili olarak katılımcıların büyük çoğunluğunun mekân tercihlerini, su kıyıları veya ormanlık alanlardan yana kullandıkları belirtilmektedir. En fazla ilgi çeken bitki tiplerinin ise kokulu bitkiler, geofitler ve endemik bitkilerden oluştuğu ve bu turizm aktivitesindeki önceliklerinin ise güvenlik, manzara güzelliği ve vejetasyon zenginliği olduğu görülmektedir. Bu çalışmada ise botanik bahçelerinin nereye kurulabileceğine ilişkin kişilerin mekân tercihleri, dağ yamaçlarının bitiminde olan ormanlık bir alan veya yol kenarında bulunan uygun bir alan olarak belirtilmiştir. Botanik bahçelerinin ziyaretçilerine sunacağı endemik bitkilerin neler olabileceğine ilişkin bitki tipleri de yerel bitkiler, Karadeniz bölgesi bitkileri, süs bitkileri ve şifalı bitkiler gibi vb. bitkiler olarak belirtilmiştir. Bu iki çalışmanın mekân tercihleri ve bitki tipleri açısından birbiriyle benzerlik gösterdiği dikkat çekmektedir. Bir başka çalışma olan Çarbuğa ve Pekerşen (2017)'in yapmış olduğu "Botanik Bahçeleri ve Turizm" adlı makale çalışmasında botanik bahçelerinin gelişimi, aktivite alanı olarak kullanımı ve spesifik potansiyellerinin incelendiği görülmektedir. Elde edilen bulgularda da gelecekte botanik bahçelerinin turistik aktivite alanı olmasının yanı sıra özellikle kentlerde yaşamakta olan bireyler için günlük aktivite alanı olma işlevinin artacağı belirtilmektedir. Bu çalışmada ise botanik bahçelerinin bölgenin kalkınmasına sağlayacağı katkılara ilişkin, sosyal bir ihtiyaç olarak değerlendirilecek olması belirtilmiştir. Bu bağlamda da bu konudaki çalışmaların yapılmasının faydalı olacağını düşünülmesine yönelik bir öneri sunularak bu çalışmada sunulan öneri ile benzer olduğu görülmektedir.

Gümüşova ilçesinin botanik turizm potansiyelini değerlendirmeyi amaçlayan bu çalışmanın konusuna benzer nitelikte olan çalışmalara bakıldığında;

Yılmaz ve Karahan (2003)'in yapmış olduğu "Eko-Turizm Yaklaşımlarında Flora Turizmi: Palandöken Dağlarının Potansiyeli" adlı bildiri çalışmasında ise Palandöken dağlarının ağırlıklı kış turizm olanaklarını, özellikle ilkbahar ve yaz aylarında ortaya çıkan flora turizmini inceledikleri görülmektedir. Bir başka çalışma olan Çelik vd., (2018)'nin yapmış olduğu "An Assesment on the Floristic Variety of Province of Şırnak Turkey in Terms of Botanical Tourism" adlı makale çalışmasında Şırnak ilinin botanik turizm potansiyelinin değerlendirildiği görülmektedir. Elde edilen bulgularda Şırnak ilinin yerel ve bölgesel endemik bitkilere ve botanik turizmi için önemli bir potansiyele sahip olduğu belirtilmektedir. Bu çalışmada ise Düzce ilinin botanik bahçesi potansiyeline ilişkin, bitki çeşitliliğinin olması, iyi bir tarım arazisine sahip olması ve endemik bitki türlerinin fazla olması gibi çeşitli özellikleri ile önemli bir potansiyele sahip olduğu belirtilmiştir. Bu iki çalışma da bir botanik

bahçesinin kurulmasına ilişkin iki farklı bölgenin taşıdığı potansiyel açısından birbirleriyle benzerlik göstermektedir.

Bu potansiyelleri tanıtmaya yönelik bilgilendirme aracı olarak görülen rehberler ile ilgili de Kuşadası Kültürel Mirası Koruma Derneğinin “Kuşadası Dilek Yarımadası Milli Parkı Uzman Botanik Rehberliği Projesi” adı altında bir proje çalışması başlatmış olduğu görülmektedir. Bu projenin amacının Dilek Yarımadası Milli Parkı’nda bulunan endemik bitkileri koruyacak olması, bu bitkileri Kuşadası’na gelecek yerli ve yabancı konuklara tanıttak olması ve bu konuda bilgi verecek olması hususunda profesyonel botanikçi turist ve rehberleri yetiştirmek olduğu ifade edilmektedir (Kuşadası Kültürel ve Tarihi Mirası Koruma Derneği, 2019). Bu çalışmada ise Gümüşova’da kurulacak olan bir botanik bahçesinde bulunan bitkiler hakkındaki bilgilendirme araçlarına ilişkin, tanıtım levhaları, rehberler, internet, mobil uygulamalar, çeşitli kartvizitler ve numune bitkiler, gibi vb. bilgilendirme araçlarının olabileceği belirtilmiştir. Gümüşova ile ilgili yayınlanmış tez çalışmasından uyarlanan bu çalışma kapsamında ise bu proje örnek alınarak botanik turizme yönelik bir bölüm oluşturulabilir. Buna bağlı olarak bölümünün istihdama katkı sağlayabilecek olmasının yanında benzer projeler geliştirilerek bu potansiyellerin tanıtılması sağlanabilir. Ayrıca botanik bahçeleri ile ilgili bilincin artacak olması ve tanıtım aracı olan rehberlerin önemi ile amacının ortaya konulmasının gerçekleşeceği de düşünülmektedir.

Bu çalışmaların yanı sıra botanik turizm kapsamında botanik bahçelerinin oluşturulmasına yönelik olan çalışmaların nitel-nicel araştırma yöntemleri ile yapılarak arttırılması gerektiği ifade edilebilir. Nitekim bu çalışmada yerel yönetim birimleri, akademisyenler ve yerel halktan oluşan paydaşların görüşleri, nitel araştırma yönteminden yarı yapılandırılmış görüşme tekniği ile betimsel analize tabi tutularak incelenmiştir. Yayınlanmış tez çalışmasından uyarlanarak hazırlanan “Botanik Turizm Bağlamında Botanik Bahçesi Kurulumuna Yönelik Paydaş Görüşleri: Gümüşova Örneği” adlı bu çalışmada da genel olarak katılımcıların görüşleri bir botanik bahçesinin kurulması için Gümüşova’nın her yönden uygun potansiyeli taşıdığı fakat konu ile ilgili detaylı peyzaj incelemesinin yapılması gerektiği yönünde olmuştur. Belirli özelliklerinden dolayı uygun potansiyeli taşımadığını düşünen bir grup katılımcı ise bahçenin kurulumu için bölgenin uygun potansiyeli taşımaya yönelik fikirler sunmuştur. Bu fikirler kapsamında birtakım çıkarımlarda ve önerilerde bulunulmuştur.

Teorik açıdan değerlendirildiğinde, yapılan bu çalışmanın ilgili literatürdeki bir boşluğu ortaya koyduğu ve bunun giderilmesine katkı sunduğu söylenebilir. Gelecek araştırmacılara ve akademisyenlere yönelik bir takım öneriler şu şekildedir:

- Gümüşova'yı turizm konusunda literatüre kazandırabilecek akademik çalışmalar yapılabilir.
- Yerel yönetim birimleri ve akademisyenlerin bir araya gelmesiyle botanik bahçeleri üzerine ortak çalışmalar yürütülebilir.
- Botanik bahçesi kapsamında peyzaj planlama üzerine bir araştırma yapılabilir.
- Botanik turizm kapsamında botanik bahçeleri ile ilgili çalışmaların azlığına karşılık bu çalışmanın örnek teşkil edecek olduğu düşünülerek farklı bölgelerde farklı bilimsel çalışmalar yürütülebilir.
- Nitel araştırma yöntemi ile hazırlanan bu araştırma nicel araştırma yöntemi kullanılarak da incelenebilir. Sonrasında kıyaslama yapılarak yeni bir araştırma konusu oluşturulabilir.

Uygulama alanı açısından incelendiğinde, botanik turizmi bağlamında değerlendirilecek olan alternatif alanların botanik parklar ile sınırlı kalmaması gerektiği söylenebilir. Botanik bahçelerinin oluşturulmasına yönelik birtakım öneriler ise şu şekildedir:

- Botanik bahçelerinin botanik turizmi içindeki yeri konusunda çeşitli eğitimler ile toplum bilinçlendirilebilir.
- Gümüşova'da kurulabilecek olan botanik bahçesine yiyecek-içecek işletmeleri, ve hediyelik eşya satan işletmeler gibi çeşitli tesisler oluşturulabilir.
- Gümüşova'da kurulabilecek olan bir botanik bahçesi kapsamında ot festivalleri gibi bitkileri de içinde bulunduran festivaller ya da farklı etkinlikler düzenlenebilir.
- Gümüşova'da kurulabilecek olan bir botanik bahçesini ziyaret eden ziyaretçilere bahçivanlık ya da teraryum yapımı gibi mesleklerin eğitimleri verilebilir.
- Gümüşova'da oluşturulacak olan botanik bahçesi sadece bir bitki alanı olarak değil de bir yaşam alanı olarak da tasarlanabilir.

Ortaya koyulan bu çalışma, Gümüşova ilçesinde bulunan yerel yönetim birimleri, akademisyenler ve yerel halktan katılımcılar ile sınırlıdır. Araştırmanın diğer bir sınırlılığı ise araştırmaya dâhil edilecek yerel yönetim birimlerinden iki birimin müsait olmamasından ötürü görüşmeyi iptal etmiş olmasıdır. Araştırma kapsamındaki veriler, görüşme esnasında verilen cevaplar ve literatür taraması ile elde edilen bilgilerle sınırlıdır.

KAYNAKÇA

- Akkuş, G. & Akkuş, Ç. (2016). Erzurum İli Potansiyel Turistik Arz Kaynaklarının İncelenmesi. *IUJEAS*, 1(1), 99-120.
- Alkan, A. (2018). An Alternative Tourism Route: Kurtalan Ekspresi. *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 6(4), 1016-1038.
- Ateş, A., Akmeşe, H., Büyüksalvarcı, A., Kılınç, C., Coşkun, M. & Sunar, H. (2016, August). A Research On Botany Tourism And Plant Museums: Applicability In Turkey. The 2016 WEI International Academic Conference Proceedings, Boston, USA.
- Avcı, M. (2005). Çeşitlilik ve Endemizm Açısından Türkiye'nin Bitki Örtüsü. *Coğrafya Dergisi*, (13), 27-55.
- Aylan, K. F. & Şalvarcı, S. (2018). Kent Turizmi Açısından Rekreasyon Alanlarının Önemi: Konya Temalı Parklar Örneği. *Uluslararası Turizm ve Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), 49-62.
- Bennett, B. C. (2014). *Learning in Paradise: The Role of Botanic Gardens in University Education. Innovative Strategies for Teaching in the Plant Sciences*, Springer, New York: NY.
- Bilim, Y. (2007). Görüşme Tekniği ve Araştırmalarda Kullanımı. İçinde A. Yüksel, B. Mil & Y. Bilim (Edt.), *Nitel Araştırma: Neden, Nasıl, Niçin?* (ss. 27-42).Ankara: Detay Yayıncılık.
- Coşkun, R., Altunışık, R., Bayraktaroğlu, S. & Yıldırım, E. (2015). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*. Sakarya: Sakarya Kitabevi.
- Colburn, T. C. (2012). *Growing Gardens: Botanical Gardens, Public Space and Conservation (Yüksek Lisans Tezi)*. California Polytechnic State University, San Luis Obispo.
- Çarbuğa, Ü. & Pekerşen, Y. (2017). Botanik Bahçeleri ve Turizm. *Gastroia: Journal of Gastronomy and Travel Research*, 1(1), 26-35.
- Çelik, S., İştin, E. A., Rüstemoğlu, M. & Fidan M. (2018). An Assessment on the Floristic Variety of Province of Şırnak Turkey In Terms of Botanical Tourism. *Social Sciences Researches in the Globalizing World*, 689-697.
- Dilaver, Z. (2017, Eylül-Ekim). Ankara'nın Botanik Turizmi Potansiyeli. IWACT 2017 International West Asia Congress of Tourism Research,Paradigma Basın Yayın Dağıtım, Van.
- Eroğlu, E., Acar, C. & Aktaş, E. (2016). Kentsel Açık ve Yeşil Alanlara Yeni Bir Soluk: Ordu Şehir Ormanı ve Botanik Parkı Peyzaj Proje Çalışması. *ARTIUM Research Article*, 4(2), 30-42.
- geziseyahat365.com (2019). <http://www.geziseyahat365.com/bitki-dunyasina-yolculuk-botanik-turizmi/> adresinden 20 Nisan 2019 tarihinde alınmıştır.
- Irmak, A. M. & Yılmaz, H. (2011). Flora Turizmine Bakış Açısının Anketlerle Belirlenmesi. *Biological Diversity and Conservation*, 4(1), 99-106.
- Karadeniz, B. C. & Sarı, S. (2018). Ordu İlinin Doğal Kaynaklara Dayalı Turizm Potansiyelinin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(61), 741-759.
- Karahan, F., Altay, V. & Keskin, M. (2015). An Etnobotanical Study on Woody Plants Benefits from Handicrafts in Antakya District (Hatay-Turkey). *International Journal of Scientific and Technological Research*, 1(1), 1-18.
- Köse, Ö. E. & Gül, Ş. (2019). Botanik Bahçelerine Yönelik Tutum Ölçeği: Güvenirlik ve Geçerlilik Çalışması. *Ormancılık Araştırma Dergisi*, 6(2), 108-118.

- Kuşadası Kültürel ve Tarihi Mirası Koruma Derneği (2019). Kuşadası Dilek Yarımadası Milli Parkı Uzman Botanik Rehberliği Projesi. www.kusadasikulturelmiras.com/?pnum=32&pt=Botanik+rehberli%C4%9Fi adresinden 20 Nisan 2019 tarihinde alınmıştır.
- Mil, B. (2007). Nitel Araştırma Tekniği Olarak Görüşme. Atilla Yüksel, Burak Mil & Yasin Bilim (Edt.), Nitel Araştırma: Neden, Nasıl, Niçin?(ss. 3-26). Ankara: Detay Yayıncılık.
- Saltenyte, A. (2012). Botanical Gardens: Management and Functions. Sustainable Development Strategy and Practise, 1(6), 102-110.
- Sayılan, H. (2008, Ekim). Endemik Bir Bitki Türü Olan Muş Lalesi'nin (Tulipa Sintenisii Baker) Botanik Turizmi (Bitki Gözlemciliği) Amaçlı Değerlendirilmesi. Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi (TÜCAUM), V. Ulusal Coğrafya Sempozyumu. Ankara.
- Sevgi, O. & Akkemik, Ü. (2014). Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler) Adlı Eserin Bilgi Kaynağı ve Terim Yaklaşımı Üzerine Bir Değerlendirme. Avrasya Terim Dergisi, 2(1), 50-67.
- Oktay, H. (2019). Ekoturizmin Turistin Genel Amaçları ve Turizm Sektörü İçerisindeki Konumu Üzerine Bir Araştırma (Yüksek Lisans Tezi). Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
- Özçelik, H., Dutkuner, İ., Balabanlı, C., Akgün, İ., Gül, A., Karataş, A., Kılıç, S. & Deligöz, A. (2006). Süleyman Demirel Botanik Bahçesinin Tanıtımı. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 10(3), 352-373.
- Özgen, N. (2010). Doğu Anadolu Bölgesi'nin Doğal Turizm Potansiyelinin Belirlenmesi ve Planlamaya Yönelik Öneriler. Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi, 7(2), 1407-1438.
- Özgişi, K., Yaylacı, K. Ö., Sezer, O., Öztürk, D., Koyuncu, O. & Ocak, A. (2017). Yunusemre Beldesi (Eskişehir) ve Çevresinin Florası. Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi, 21(1), 64-78.
- Öztürk, H. (2016). Güzelyurt Florası (Aksaray) ve Botanik Turizmine Katkıları.(Yüksek Lisans Tezi). Aksaray Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Aksaray.
- Türk Dil Kurumu (2019). <http://sozluk.gov.tr/> adresinden 21 Nisan 2019 tarihinde alınmıştır.
- Utama, I.G.B.R. (2015). Botanical Garden As a Recreational Park: Balancing Economic Interest With Conservation. International Journal of Scientific & Engineering Research, 6(4), 1244-1248.
- Yıldırım, A. (1999). Nitel Araştırma Yöntemlerinin Temel Özellikleri ve Eğitim Araştırmalarındaki Yeri ve Önemi. Eğitim ve Bilim, 23(112), 7-17.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2005). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri. (Güncelleştirilmiş Geliştirilmiş 5. Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yılmaz, H. & Karahan, F. (2003, Ekim). Eko-Turizm Yaklaşımlarında Flora Turizmi: Palandöken Dağlarının Potansiyeli. I. Ulusal Erciyes Sempozyumu. Erciyes/Kayseri.